

Antagning och urval på folkhögskola

Rekommendationerna som ges i detta dokument har tagits fram av en arbetsgrupp med företrädare för folkhögskolor i samarbete med Folkhögskolornas studeranderättsliga råd.

Arbetsgruppen har utgått från fyra principer som präglar de ställningstaganden som görs i dokumentet:

- Ingen diskriminering ska förekomma vid antagning till folkhögskola.
- Rättssäkerhet, tydlighet och transparens är grundläggande principer vid urval och antagning.
- Om kriterier för urval finns ska de dokumenteras och presenteras för sökande.
- Sökande som inte blir antagen till en kurs ska kunna förstå varför.

Diskriminera inte

Det finns sju diskrimineringsgrunder i den svenska diskrimineringslagen:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Det är inte tillåtet att i antagningen till någon kurs diskriminera en sökande på grund av att den har en koppling till någon av dessa diskrimineringsgrunder. Se därför till att ni inte har några urvalskriterier som sammanfaller med diskrimineringsgrunderna. Om ni i ert urval tar hänsyn till gruppammansättning kan ni inte ha speciella kvoter reserverade för till exempel personer med ett visst kön, en viss ålder eller med en viss etnisk tillhörighet.

Det går bra att ha kurser som särskilt vänder sig till personer med funktionsnedsättning. Rättigheterna att få särskilt stöd och anpassningsåtgärder är reserverade för personer med funktionsnedsättning.

Inom folkbildningen bedrivs kurser eller verksamheter som särskilt riktar sig till grupper vars rättigheter och möjligheter behöver stärkas. I det

sammanhanget kan det vara tillåtet att gynna grupper som sammanfaller med diskrimineringsgrunderna. Sådana kurser eller verksamheter ska vara en del i ett systematiskt arbete för att främja likabehandling.

Utbildningsanordnaren måste kunna visa att ett planmässigt arbete bedrivs.

Utrymmet för positiv särbehandling är utökat för folkbildningen och gäller inte bara diskrimineringsgrunden kön utan även etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning. Det betyder att vid antagning till folkhögskola kan en person som hör till en underrepresenterad grupp avseende kön, etnisk tillhörighet eller religion eller annan trosuppfattning få företräde framför en person som inte hör till den underrepresenterade gruppen om vissa förutsättningar är uppfyllda:

- De sökande ska ha lika eller nästan lika meriter
- Åtgärden ska vara en del i ett systematiskt arbete för att främja likabehandling som är dokumenterat i en plan.

Många folkhögskolor vill genom sitt urval vid antagning skapa heterogena grupper. Vi avråder ifrån att försöka skapa heterogena grupper avseende diskrimineringsgrunderna genom urval vid antagningen!

Vill skolan nå en blandning av målgrupper som sammanfaller med diskrimineringsgrunderna, till exempel kön, ålder och etnisk bakgrund, ska det arbetet börja mycket tidigare.

Fundera på kursinnehåll och upplägg, vilka grupper är kursen attraktiv för? Kan förändringar göras där för att nå fler målgrupper? Hur ser informationsmaterial och informationen på webben ut? Vilka kan identifiera sig med text och bild, vem känner igen sig och känner sig välkommen? Var sprider skolan information om sina kurser? Finns det nya platser och kanaler som kan användas för att nå de önskade grupperna?

Konkretisera subjektiva bedömningar

Varje folkhögskola bör precisera och konkretisera alla de subjektiva bedömningsgrunder som används i urvalsprocessen. Detta är viktigt både för den personal som gör bedömningar vid urval och för de sökande.

Opreciserade subjektiva bedömningsgrunder skapar brist på transparens och rättssäkerhet i urvalsprocessen. Nedan följer exempel på hur några vanliga subjektiva bedömningsgrunder kan konkretiseras:

Vad menas med behov om vi säger att den med störst behov ska prioriteras i urvalet till Allmän kurs?

- Att sakna eller inte ha gått klart gymnasieskolan.
- Att sakna eller inte ha gått klart grundskolan.
- Att sakna grundläggande eller särskild behörighet.
- Svaga betyg som innebär att den sökande trots behörighet inte kan läsa vidare.
- Ha behov av att ändra inriktning i livet.
- Ha behov av det sammanhang och den pedagogik som folkhögskolan erbjuder.

Vad menas med motivation om vi tar hänsyn till grad av motivation i urvalet?

- Den sökande kan beskriva vilka mål den har med att gå kursen, vad den vill få ut av kursen.
- Den sökande kan visa på en utvecklingspotential, att den kan visa på (små) steg på vägen mot sina mål.
- Den sökande kan beskriva sina förväntningar på skolan och kursen.

Vad menas med social kompetens om vi tar hänsyn till grad av social kompetens i urvalet?

- Ha förmåga att reflektera över sin egen roll i grupper.
- Kunna se andras behov och ta hänsyn till dem.
- Kunna ge andra utrymme.
- Ha förmåga att dela med sig av sina åsikter och kunskaper.

OBS! Social kompetens kan inte enbart bedömas utifrån skriftliga underlag utan att kompletteras med intervju eller så kallade antagningsdagar. Om skolan gör bedömningar av om den sökande kommer att kunna tillgodogöra sig eller följa kursen ska skolan beskriva förutsättningarna för att kunna göra det med kunskapskriterier.

Ha en öppen och tydlig beslutsgång och överklagandeväg

Var tydlig med vem som fattar beslut om antagning. Är det enskilda lärare, kursföreståndare eller rektor? Hur försäkras ni er om att processen är rättssäker och transparent?

- Ha gärna interna skriftliga riktlinjer där process, urvalskriterier och bedömningsgrunder finns beskrivna. Se till att dessa alltid stämmer överens med den information som lämnas till sökande.
- Ha gärna en process där beslut bereds och förslag lämnas av till exempel en grupp lärare, men där det formella antagningsbeslutet fattas av kursföreståndare eller rektor.
- Var tydlig med att antagningsbeslutet kan överklagas. Om rektor har fattat beslutet kan det överklagas till styrelsenivå, om beslutet fattas på lärarnivå kan det först överklagas till rektor och sedan styrelse.
- Var tydliga med hur ni förhåller er till sista ansökningsdatum. Antar ni sökande löpande trots att ni har ett sista ansökningsdatum ska det framgå tydligt att platserna på en kurs kan ta slut före sista ansökningsdatum!
- Ge alltid en sanningsenlig beskrivning av varför en sökande inte blivit antagen. Använd inte reservlistor som ett sätt att slippa säga nej till en sökande. De som sätts på reservlista ska alla vara personer som ni kommer att ta in om det skulle bli plats på kursen.

Dokumentera antagningsprocessen

Hela urvals- och antagningsprocessen ska dokumenteras så att det i efterhand går att följa hur beslut har fattats. Av dokumentationen bör det gå att se när och av vem beslut om antagning har fattats, hur kraven för antagning har prövats mot folkhögskolans styrdokument, samt resultatet av urvalsprocessen.

Alla rutiner och riktlinjer som styr folkhögskolans urval och antagning ska finnas dokumenterade skriftligt.

Exempel på hur en folkhögskola kan lägga upp och informera om sin antagningsprocess

Nedan följer ett exempel på hur folkhögskolor kan formulera sig när de ska informera sökande om antagningsprocess. Detta ska självklart anpassas efter den enskilda skolans krav och rutiner. Se exemplet som en checklista för att försäkra er om att alla nödvändiga moment i er process är väl genomtänkta, dokumenterade och tydligt kommunicerade. I exemplet har vi utgått från antagning till Allmän kurs. Antagningsprocessen består av tre steg och det är en stark rekommendation till alla folkhögskolor att ha varje steg väl dokumenterat, och att ge tydlig information om varje steg till sökande:

- **Krav för antagning** – motsvarar det som till exempel i högskolesammanhang kallas för behörighetsprövning

- **Urval**
- **Rutiner för ansökan och beslut om antagning**

Exempel:

1. Krav för antagning

För alla skolans kurser gäller att du måste uppfylla några grundläggande krav för att kunna bli antagen. Även om det är få sökande till kursen kan du inte komma in om du inte uppfyller dessa krav.

- Du ska fylla minst 18 det år som kursen börjar.
- Du ska ha skickat in ansökan i tid.
- Du ska ha varit drogfri i minst xx år om du tidigare har missbrukat alkohol eller andra droger.
- Du ska ha tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna följa kursen/ kunskaper i svenska som motsvarar minst SFI C-nivå.
- Skolan bedömer att du kan tillgodogöra dig kursen.
- Andra krav som skolan ställer.

2. Urvalskriterier – hur väljer skolan vilka som får plats?

Om det är fler sökande till kursen än vad det finns platser gör skolan ett urval bland de sökande som uppfyller grundkraven. Skolan väljer först de som:

- Har störst behov av att läsa allmän kurs.

Om det fortfarande finns behov av att göra ett urval prioriteras den som:

- Har arbetslivserfarenhet.
- Är eller har varit engagerad i någon förening.
- Bedöms vara motiverad att studera på folkhögskola.
- Andra kriterier som skolan har, t ex om skolan ger förtur till någon speciell grupp (medlemmar i huvudmannens organisationer, boende på orten eller liknande) ska det anges här.

3. Så här går ansökan till

- Du fyller i ansökan som finns här (förslagsvis finns en länk till ansökningsblankett).
- Du bifogar:
  - eventuella betyg från grundskolan, gymnasieskolan eller motsvarande och
  - personbevis.
- Du skriver ett personligt brev där du berättar om dig själv och varför du vill gå kursen och bifogar det till ansökan. Vi vill att du skriver lite om varför du vill gå just på folkhögskola, vad du vill få ut av kursen och hur du vill använda kunskaperna som du får på kursen.
- Skolan bekräftar att vi har fått in din ansökan när den kommit till oss. Bekräftelsen kommer per brev/e-post/sms senast en vecka efter att vi fått in din ansökan.
- Senast den xx får du besked om du kommer att bli kallad på intervju/har blivit antagen eller om du hamnat på reservlista. Du kan endast hamna på reservlista om du uppfyller grundkraven för antagning (se ovan). Om du inte gör det meddelar vi dig att du inte kan bli antagen.
- Beslut om antagning fattas av kursföreståndare/skolans rektor. Om du inte blivit antagen och tycker att beslutet har fattats på fel grund kan du överklaga det till skolans rektor/styrelse. Här finns mer information om hur du gör om du vill överklaga. (Länk till beskrivning av överklagansväg och kontaktuppgifter.)